

بررسی رابطه سلامت معنوی خانواده و مسئولیت‌پذیری زیست‌محیطی فرزندان

سلمان رئیسی

کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه بین‌المللی چابهار، سیستان و بلوچستان، ایران
مدیر آموزگار کلاس چند پایه مدرسه شهید فهمیده کورس چاهان نیکشهر

salmanraisi2020@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی رابطه سلامت معنوی خانواده و مسئولیت‌پذیری زیست‌محیطی فرزندان شهرستان آبادان انجام شده است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و براساس ماهیت و روش، پژوهش توصیفی، همبستگی است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه خانواده‌های شهرستان آبادان می‌باشد. نمونه آماری در این تحقیق با استفاده از فرمول کوکران به تعداد ۲۰۰ نفر که به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات (۱) پرسش‌نامه سلامت معنوی پولوتزین و الیسون (۱۹۸۲)، (۲) پرسشنامه مسئولیت‌پذیری در قبال محیط زیست می‌باشد. پایایی پرسشنامه به ترتیب سلامت معنوی ۰/۸۱ و مسئولیت‌پذیری در قبال محیط زیست ۰/۹۳ با استفاده از آلفای کرونباخ تایید گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از برنامه آماری SPSS و آزمونهای ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه انجام شد.
واژگان کلیدی: خانواده، فرزندان، سلامت معنوی خانواده، مسئولیت‌پذیری محیطی فرزندان.

مقدمه

طبیعت و محیط زیست موهبتی خداوندی است که از مجموعه موجودات، منابع و عوامل و شرایط هماهنگی که در اطراف هر موجود زنده وجود دارد و ادامه حیات به آن وابسته است به وجود می‌آید. محیط زیست محل زندگی و تأمین‌کننده اصلی‌ترین نیازهای انسان است و پدیده‌ای می‌باشد که هر روز بر اهمیت آن افزوده می‌گردد اما متأسفانه انسان در دوران سلطه‌اش بر این کره خاکی به استفاده بی‌رویه و بدون برنامه‌ریزی از منابع طبیعی، ایجاد آلودگی‌های خطرناک در خاک، آب و هوا و از بین بردن توان زیست‌آن، پرداخته است (ادهمی و اکبرزاده، ۱۳۹۴).

اساسی‌ترین وظیفه انسان امروزی در قبال همه داشته‌های طبیعی و ساخته‌های دست‌اوست. با کمی دقت می‌بینیم تا وقتی که انسان از طبیعت می‌ترسید و «مسئولیت‌پذیری»، انسان تا زمانی که طبیعت توانسته بود قدرت و اقتدار خود را حفظ کند، همه چیز روال معمول خود را طبق قانون طبیعت داشت. حتی قانون جنگل و طبیعت هم زیبا بود، چراکه چرخه‌ای بود منظم که در آن هر از بین رفتنی، تولدی دوباره داشت. اما انسان با ورود خود به مدد هوش و استعدادش، نظم طبیعت و حرکت چرخه‌ای آن را برهم زد (اسلام زاده، ۱۳۸۲).

یکی از ارزشمندترین آموزش‌هایی که می‌تواند سبب پیشرفت انسان‌ها شود، آموزش مسئولیت‌پذیری است. مسئولیت‌پذیری یکی از نشانه‌های رشد و اعتماد به نفس است که به شخص کمک می‌کند تا تصمیم‌های مناسب‌تری را اتخاذ کند (رستگار و بیرقدار، ۱۳۹۴).
مسئولیت‌پذیری نوعی نگرش اکتسابی است که از ابتدای زندگی (حدود سه سالگی به بعد) بتدریج ایجاد می‌شود. به طور کلی می‌توان گفت مسئولیت‌پذیری فرزندان بستگی زیادی به تجارب آنان در خانواده دارد. والدین به عنوان سرمشق و الگویی قوی می‌توانند خود با رفتاری حاکی از مسئولیت‌پذیری و با اتخاذ تدابیر آموزشی مناسب زمینه‌ی پرورش این حس را در فرزندان بوجود بیاورند (رضوانی و همکاران، ۱۳۹۱).

مسئولیت‌پذیری را می‌توان یک رفتار تعریف نمود که نتیجه فرصت و تمایل برای انجام کاری است که تمایل در واقع محصول دانش و نگرش مثبت به موضوع است. اگرچه فراهم آوردن دانش در مورد مسایل زیست‌محیطی امری کاربردی و تحقق‌پذیر می‌باشد، اما تغییر نگرشی که منجر به عمل رفتارهای حمایت‌کننده زیست‌محیطی گردد امری بسیار زمان‌بر و مشکل‌می‌نماید (بادسار و قاسمی، ۱۳۹۳).